

นโยบายการนำเข้าถั่วเหลือง

กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพาณิชย์และกิจการทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์ รวมตลอดถึงการซื้อขายและการแลกเปลี่ยนสินค้า การควบคุมและส่งเสริมเกี่ยวกับกิจการการค้าและการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์มีส่วนราชการในสังกัด 3 หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการนำเข้าถั่วเหลือง ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการนำเข้า กรมการค้าภายในมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาราคาและการตลาด และกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และคาดคะเนแนวโน้มการค้าของประเทศและต่างประเทศ ภาวะการตลาดของสินค้าต่าง ๆ

กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการนำเข้าแทรกแซงตลาดถั่วเหลืองภายในประเทศมาตั้งแต่ปี 2521 โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถจำหน่ายถั่วเหลืองได้ในราคาที่เป็นธรรม
2. เพื่อจูงใจเกษตรกรให้เพิ่มปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับนโยบายเร่งรัดการผลิตของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3. เพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมได้ใช้วัตถุดิบที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ
4. เพื่อลดการนำเข้าถั่วเหลืองจากต่างประเทศ

ในบทนี้จะแยกหัวข้อการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 จะศึกษาถึงสถานการณ์ถั่วเหลืองและมาตรการที่กระทรวงพาณิชย์ได้ใช้ก่อนกำหนดนโยบายการนำเข้าถั่วเหลือง ส่วนที่ 2 จะศึกษาถึงมาตรการควบคุมการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองและน้ำมันถั่วเหลือง และส่วนที่ 3 จะศึกษาถึงมาตรการควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลือง ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ถั่วเหลืองและมาตรการที่ใช้ก่อนกำหนดนโยบายการนำเข้าถั่วเหลือง

การเข้าแทรกแซงตลาดถั่วเหลืองในระยะแรกของกระทรวงพาณิชย์เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างส่วนราชการกับฝ่ายเอกชนในการกำหนดระดับราคาซื้อขายขั้นต่ำเมล็ดถั่วเหลือง และขอความร่วมมือฝ่ายเอกชนรับซื้อเมล็ดถั่วเหลืองจากเกษตรกรในราคาที่กำหนด ทั้งนี้โดยมิได้ใช้มาตรการทางกฎหมายบังคับแต่อย่างใด การดำเนินการกำหนดระดับราคาซื้อขายขั้นต่ำเมล็ดถั่วเหลืองดังกล่าวมีส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการกำหนดมาตรการ ประกอบด้วยกรมการค้าภายในซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง กรมการค้าต่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำหรับฝ่ายเอกชนประกอบด้วยผู้แทนจากโรงงานสกัดน้ำมันพืชและโรงงานผลิตอาหารสัตว์ สำหรับสถานการณ์และมาตรการที่ได้กำหนดขึ้นในแต่ละปีมีดังนี้

1.1 ปีการผลิต 2521/22 กระทรวงพาณิชย์ได้เริ่มเข้าดำเนินการแทรกแซงตลาดถั่วเหลืองในปีนี้เป็นปีแรก โดยมีวัตถุประสงค์จะยกระดับราคาถั่วเหลืองให้สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏว่าระดับราคาขายส่งถั่วเหลืองชนิดรองในตลาดกรุงเทพฯ ในเดือนกันยายนและตุลาคม ซึ่งอยู่ในต้นปีการผลิต 2521/22 มีแนวโน้มลดต่ำลงเหลือเพียงกิโลกรัมละ 5.08 และ 5.17 บาท ตามลำดับ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเนื่องจากอยู่ในต้นฤดูการผลิตประกอบกับได้มีการประมาณการผลิตถั่วเหลืองในประเทศของปีว่าจะให้ผลผลิตสูงขึ้น กระทรวงพาณิชย์จึงได้ดำเนินการโดยขอให้โรงงานสกัดน้ำมันพืชโรงใหญ่ 4 ราย ทำการรับซื้อเมล็ดถั่วเหลืองชนิดรองจากเกษตรกรในราคาขั้นต่ำ ๗ โรงงานผู้ผลิตกิโลกรัมละ 5.50 - 6.00 บาท ในปริมาณที่ไม่จำกัดและขอให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์ 11 ราย รับช่วงซื้อถั่วเหลืองจากโรงงานสกัดน้ำมันพืชในระดับราคาที่กำหนดขึ้นซึ่งอยู่ระหว่างร้อยละ 96.36 - 98.80 ของราคาซื้อขายเมล็ดถั่วเหลือง แต่การคำนวณราคากากถั่วเหลืองนี้ใช้ได้เฉพาะในช่วงที่ราคาถั่วเหลืองที่โรงงานสกัดน้ำมันพืชรับซื้อในระดับราคาที่กำหนดเท่านั้น หากราคาถั่วเหลืองที่ซื้อสูงกว่าราคาที่กำหนดการซื้อขายระหว่างโรงงานทั้งสองจะไม่อยู่ในราคาที่กำหนด จากมาตรการดังกล่าวมีผลทำให้ระดับราคาถั่วเหลืองชนิดรองเพิ่มสูงขึ้นกว่ากิโลกรัมละ 6.00 บาท ในปีการผลิตนี้

1.2 ปีการผลิต 2522/23 ในปีนี้คณะกรรมการประกันราคาถั่วเหลืองได้พิจารณาปรับราคาขั้นต่ำให้สูงขึ้นกว่าปีก่อนเป็นกิโลกรัมละ 6.20 - 6.40 บาท เพื่อให้เหมาะสม

กับต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลง คือ ต้นทุนการผลิตที่แท้จริงบวกกับอัตรากำไรพื้นฐานร้อยละ 20 เป็นต้นทุนการผลิตรวมกิโลกรัมละ 6.14 บาท โดยขอให้โรงงานสกัดน้ำมันพืชช่วยรับซื้อในราคารับซื้อขั้นต่ำดังกล่าวจากมาตรการของกระทรวงพาณิชย์มีผลทำให้ระดับราคาถั่วเหลืองชนิดรองเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2523 ราคาขายส่งถั่วเหลืองชนิดรองเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.89 บาท

1.3 ปีการผลิต 2523/24 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้เปลี่ยนแปลงไปอีกเมื่อบวกกำไรพื้นฐานร้อยละ 20 แล้ว จะได้ราคาจำหน่ายของเกษตรกรกิโลกรัมละ 6.52 บาท กรมการค้าภายในรวมทั้งส่วนราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาราคารับซื้อขั้นต่ำไว้ 2 ระดับ คือ ราคา กิโลกรัมละ 6.50 บาท ที่แหล่งผลิต และ 6.70 บาท ที่โรงงานในกรุงเทพฯ เหตุที่ได้กำหนดราคารับซื้อไว้ต่างกันเพื่อให้เกษตรกรเลือกจำหน่ายได้ตามความพอใจของตน ในปีนี้ปรากฏว่าผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ คือ สามารถผลิตได้เพียง 100,000 ตัน เป็นผลให้ระดับราคาตลาดสูงกว่าราคาที่กำหนดไว้ถึงกิโลกรัมละ 0.80 บาท

1.4 ปีการผลิต 2524/25 กระทรวงพาณิชย์ได้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาดัชนีและถั่วลิสงขึ้น คณะทำงานได้เจรจาให้โรงงานสกัดน้ำมันพืชและโรงงานผลิตอาหารสัตว์เข้ารับซื้อถั่วเหลืองดั่งเช่นที่เคยดำเนินการมาแล้วในปีก่อน ๆ แต่โรงงานสกัดน้ำมันพืชแจ้งว่าในปีนั้นโรงงานประสบการขาดทุนจากการดำเนินงาน จึงไม่มีทุนที่จะรับซื้อเมล็ดถั่วเหลืองไปกักตุนไว้ได้ อย่างไรก็ตาม โรงงานผลิตอาหารสัตว์จำนวน 16 ราย ก็ได้ช่วยกันรับซื้อโดยกำหนดราคารับซื้อในกรุงเทพฯ กิโลกรัมละ 7.50 บาท และออกไปตั้งหน่วยรับซื้อในแหล่งผลิตที่จังหวัดสุโขทัยกิโลกรัมละ 7.00 บาท

1.5 ปีการผลิต 2525/26 คณะกรรมการนโยบายการตลาดสำหรับผลิตผลการเกษตรหลัก ได้กำหนดราคาเป้าหมายขั้นต่ำถั่วเหลืองไว้กิโลกรัมละ 6.50 บาท และมอบให้กรมการค้าภายในดำเนินการ กรมการค้าภายในได้เชิญโรงงานสกัดน้ำมันพืชและโรงงานผลิตอาหารสัตว์มาเจรจา เพื่อขอให้รับซื้อถั่วเหลืองในราคาดังกล่าว แต่โรงงานสกัดน้ำมันพืชแจ้งว่าทางโรงงานประสบปัญหาการจำหน่ายกากถั่วเหลืองได้ในราคาต่ำมากและจำหน่ายได้ยากเพราะมีการนำกากถั่วเหลืองจากต่างประเทศซึ่งมีราคาต่ำเข้ามาเป็นจำนวนมาก จึงไม่สามารถรับซื้อตามราคาที่กำหนดได้ ส่วนทางโรงงานผลิตอาหารสัตว์ได้ตกลงให้ความร่วมมือรับซื้อถั่วเหลืองตามราคาเป้าหมายโดยจะรับซื้อจากเกษตรกร ณ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ในกรุงเทพฯ กิโลกรัมละ 6.50 บาท และจึรับซื้อในต่างจังหวัดที่อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย กิโลกรัมละ

6.00 บาท ซึ่งในระยะแรกจะรับซื้อในปริมาณ 5,000 ตัน ก่อน และหากมีความจำเป็นจะพิจารณาปรับซื้อเพิ่มอีกตามความเหมาะสม แต่เนื่องจากฤดูกาลผลิตปีนี้ราคาตลาดของถั่วเหลืองสูงใกล้เคียงกับราคาเป้าหมายที่กำหนด จึงไม่มีเกษตรกรนำถั่วเหลืองมาจำหน่าย และโรงงานอาหารสัตว์มีได้ออกไปตั้งหน่วยรับซื้อในต่างจังหวัดแต่อย่างใด

2. มาตรการควบคุมการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองและน้ำมันถั่วเหลือง

จากการที่เกษตรกรและชาวประมงได้ประสบปัญหาราคามะพร้าว ถั่วเหลือง และปลาปนตกต่ำในต้นปี 2525 จึงได้มีหนังสือร้องเรียนต่อกระทรวงพาณิชย์ให้ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ถั่วเหลือง มะพร้าว และปลาปน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมอีกหลายชนิด โดยเฉพาะน้ำมันพืชและอาหารสัตว์ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็จำเป็นต้องพิจารณาร่วมกันไปทั้งระบบโครงสร้าง เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องด้วยกันทุกฝ่าย กระทรวงพาณิชย์จึงได้มีหนังสือเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2525 ขอให้มีการควบคุมการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง และกากถั่วเหลืองพร้อมกับพืชอื่นได้แก่ มะพร้าวและน้ำมันปาล์ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกพืชน้ำมันให้สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เหมาะสมและคุ้มครองอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องภายในประเทศ มาตรการที่ใช้อาจทำโดยมาตรการทางด้านภาษีและมาตรการทางด้านการควบคุมการนำเข้า สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับถั่วเหลือง กระทรวงพาณิชย์เห็นควรให้คงภาษีนำเข้าไว้ตามเดิมเพราะเป็นอัตราที่เหมาะสม โดยเฉพาะกากถั่วเหลืองเพิ่งปรับให้สูงขึ้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2524* จึงขอให้มีการควบคุมการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง และกากถั่วเหลือง โดยมีหลักเกณฑ์การอนุญาตให้นำเข้าได้ไม่เกินปริมาณที่เคยนำเข้าในรอบ 12 เดือน ที่ผ่านมา หากดำเนินการดังกล่าวแล้วจะทำให้ราคาของพืชน้ำมันและน้ำมันพืชภายในประเทศสูงขึ้นจะเป็นผลดีแก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชดังกล่าวและยังเป็นผลดีต่อโรงงานอุตสาหกรรมน้ำมันพืชและโรงงานปลาปนซึ่งสามารถจำหน่าย

* ก่อนเดือนตุลาคม 2524 ไม่มีการเก็บภาษีนำเข้ากากถั่วเหลือง และในวันที่ 28 ตุลาคม 2524 ได้เรียกเก็บภาษีนำเข้าร้อยละ 6 หรือกิโลกรัมละ 0.30 บาท และเพิ่มภาษีเป็นร้อยละ 6.6 ตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม 2525 ต่อมาเมื่อมีการลดค่าเงินบาทในปลายปี 2527 จึงได้ลดภาษีนำเข้าเหลือเพียงร้อยละ 6 เช่นเดิม

ผลผลิตได้ในราคาคู่หมื่น อย่างไรก็ตาม มาตรการควบคุมการนำเข้าก็อาจเกิดผลกระทบขึ้น โดยจะทำให้ราคาน้ำมันพืชสำหรับบริโภคสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้บริโภคนภายในประเทศ นอกจากนี้ราคากากถั่วเหลืองและปลาป่นจะสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์สูงขึ้น อาจทำให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์ผลกระทบโดยการขึ้นราคาอาหารสัตว์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการเลี้ยงไก่และเป็นอุปสรรคต่อการส่งไก่ชำแหละไปต่างประเทศ

คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจได้ประชุมพิจารณาข้อเสนอของกระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2525 มีมติเห็นชอบให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินมาตรการควบคุมการนำเข้าพืชน้ำมัน น้ำมันพืช สำหรับมาตรการควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลืองให้ชะลอไว้ก่อน เพราะเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อวงจรการเลี้ยงสัตว์ การส่งออกเนื้อสัตว์ และผู้บริโภคนภายในประเทศ และได้นำมาติดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งเพื่อประกาศใช้เป็นนโยบายซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2525 เห็นชอบตามคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ และได้ส่งมติคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการออกประกาศควบคุมการนำเข้าสินค้าดังกล่าวต่อไป

กระทรวงพาณิชย์โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2525) ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2525* ได้กำหนดให้เมล็ดถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง มะพร้าว และน้ำมันปาล์ม เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยในประกาศฉบับเดียวกันได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้นำเข้าได้เฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้สินค้านี้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของตนเองเท่านั้น ทั้งนี้จะอนุญาตให้นำเข้าในปริมาณอัตราส่วนเฉลี่ยของประวัติการนำเข้าแต่ละรายในรอบ 12 เดือน ก่อนวันที่ประกาศควบคุมโดยจะอนุญาตให้นำเข้าตามปริมาณและระยะเวลาที่เห็นสมควร สำหรับผู้ที่ไม่เคยนำเข้ามาถ้าพิสูจน์ได้ว่านำเข้ามาเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของตนเอง ก็จะผ่อนผันให้นำเข้ามาได้ในปริมาณและระยะเวลาที่เห็นสมควรเช่นกัน

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 112-113

จากการที่กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศควบคุมการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง และน้ำมันถั่วเหลืองดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นก้าวแรกของทางราชการที่เข้าแทรกแซงตลาดถั่วเหลือง โดยใช้มาตรการทางกฎหมายบังคับ นอกเหนือจากการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องของฝ่ายเอกชน เหมือนเช่นมาตรการที่ผ่านมานในอดีต กรมการค้าต่างประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการ ออกใบอนุญาตให้นำเข้าสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุม จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้นำเข้า น้ำมันถั่วเหลืองได้ โดยได้ออกแจ้งความกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การอนุญาตให้นำมะพร้าวผล เนื้อมะพร้าวตากแห้ง ถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง และน้ำมันปาล์ม เข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2525 * กำหนดให้ผู้ประสงค์จะนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร แจ้งความแจ้งขอรับสิทธิการนำเข้า พร้อมกับให้แสดงหลักฐานการนำสินค้านี้เข้ามาใน ราชอาณาจักรระหว่างเดือนกรกฎาคม 2524 ถึง มิถุนายน 2525 มาแสดงต่อกรมการค้าต่างประเทศ ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่แจ้งความฉบับนี้ประกาศใช้ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรสิทธินำเข้า ต่อไป

แต่เนื่องจากการพิจารณาจัดสรรสิทธิการนำเข้าต้องใช้เวลาพอสมควร ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและป้องกันมิให้โรงงานเกิดการขาดแคลนวัตถุดิบ กรมการค้าต่างประเทศจึงได้ขออนุมัติกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดหลักเกณฑ์การผ่อนผันให้ นำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองและน้ำมันปาล์มเป็นการชั่วคราว โดยได้ออกแจ้งความกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การผ่อนผันให้นำน้ำมันถั่วเหลืองและน้ำมันปาล์มเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 23 กันยายน 2525 ** โดยมีหลักเกณฑ์ในการผ่อนผันว่า จะพิจารณาอนุญาตให้นำเข้าเป็นงวด ๆ ละ 30 วัน แต่ละงวดมีปริมาณไม่เกินปริมาณเฉลี่ยสูงสุดในรอบ 12 เดือน ที่เคยนำเข้าในแต่ละงวด ของแต่ละราย สำหรับโรงงานใหม่จะพิจารณาจากกำลังการผลิตของโรงงานเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันนำเข้าต้องให้คำรับรองต่อกรมการค้าต่างประเทศว่า ถ้าหากทางราชการมีความจำเป็นจะต้องช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองแล้ว ผู้ที่ได้รับการผ่อนผัน ยินดีให้ความร่วมมือกับทางราชการในการช่วยรับซื้อถั่วเหลืองภายในประเทศในราคาที่เหมาะสม และจะยินยอมให้หักจำนวนวันที่ได้รับการผ่อนผันให้นำเข้าออกจากสิทธิที่พึงได้รับการจัดสรรภายหลัง

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 114-115

** ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 116

ต่อมา กรมการค้าต่างประเทศได้ดำเนินการจัดสรรสิทธิการนำเข้าน้ำมัน ถั่วเหลืองเสร็จสิ้น จึงได้ออกแจ้งความกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การจัดสรรสิทธิการนำ น้ำมันถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2525 * ซึ่งปรากฏว่าโรงงาน ที่ได้รับการจัดสรรสิทธิให้นำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองในปี 2526 (มกราคม-ธันวาคม) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่โรงงานสกัดน้ำมันพืชที่นำเข้ามาเป็นวัตถุดิบในการกลั่นเป็นน้ำมันบริสุทธิ์ ได้รับการ จัดสรรรวม 4 ราย ปริมาณ 9,521 ตัน มีเงื่อนไขว่าจะไม่อนุญาตให้นำเข้าในช่วงฤดูการผลิต ถั่วเหลือง คือระหว่างเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม และเดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม สำหรับช่วง เวลาให้นำเข้าแบ่งออกเป็น 2 งวด คือ ระหว่างเดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2526 และเดือน มิถุนายน ถึง กันยายน 2526 โดยจะให้นำเข้างวดแรกปริมาณ 4,080.44 ตัน และงวดที่สอง ปริมาณ 5,440.56 ตัน กลุ่มหลังได้แก่โรงงานที่นำเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรม ได้รับการจัดสรร 3 ราย ปริมาณ 655 ตัน มีเงื่อนไขว่าจะอนุญาตให้นำเข้าได้ตลอดทั้งปี และหากปริมาณที่ได้รับการ จัดสรรไว้แล้วไม่เพียงพอและโรงงานพิสูจน์ได้มีความจำเป็นต้องใช้เพิ่มมากขึ้น ก็อาจผ่อนผันให้ นำเข้าได้ในปริมาณที่เหมาะสม

การกำหนดเงื่อนไขไม่ให้โรงงานที่ขอนำเข้ามาเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่น น้ำมันพืช นำเข้าในช่วงระหว่างเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม และเดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ผลผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศออกสู่ตลาดจำนวนมาก จึงคาดว่าจะไม่ทำให้โรงงานสกัดน้ำมันพืชขาดแคลนวัตถุดิบแต่อย่างใด เพราะมีวัตถุดิบเมล็ดถั่วเหลือง ภายในประเทศเพียงพอ นอกจากนี้ โรงงานที่ขออนุญาตนำเข้าก็มีได้ผลผลิตเฉพาะน้ำมันถั่วเหลือง เท่านั้น แต่ใช้วัตถุดิบชนิดอื่นด้วย เช่น รำข้าว เมล็ดคูน เมล็ดฝ้าย เป็นต้น ส่วนการกำหนดเงื่อนไข ให้โรงงานที่นำเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรม สามารถนำน้ำมันถั่วเหลืองเข้ามาได้เพิ่มเติมจากปริมาณ ที่ได้รับการจัดสรรไว้หากไม่เพียงพอ เนื่องจากปริมาณการใช้น้ำมันถั่วเหลืองของโรงงานอุตสาหกรรม เหล่านี้ขึ้นอยู่กับปริมาณการจำหน่ายสินค้าภายในประเทศและการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ เป็นหลัก ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมและการส่งออก จึงจำเป็นต้องผ่อนผันให้โรงงาน เหล่านี้สามารถนำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองจากต่างประเทศในปริมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของ โรงงาน

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 117-118

จากปริมาณน้ำมันถั่วเหลืองที่กระทรวงพาณิชย์จัดสรรให้นำเข้าทั้งสิ้นในปี 2526 รวมปริมาณ 10,176 ตัน เปรียบเทียบกับปริมาณที่เคยนำเข้าในปี 2524 ปริมาณ 12,783 ตัน จะมีปริมาณลดลงเล็กน้อยซึ่งคาดว่าจะไม่ทำให้ปริมาณน้ำมันถั่วเหลืองในประเทศลดลง เนื่องจากผลผลิตของถั่วเหลืองภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้น การจัดสรรปริมาณดังกล่าวนอกจากจะเป็นผลดีต่อสถานการณ์ของน้ำมันพืชที่ใช้บริโภคภายในประเทศแล้ว ยังเป็นมาตรการอันหนึ่งที่น่าสนับสนุนให้มีการใช้วัตถุดิบภายในประเทศและช่วยให้ชาวไร่ชาวยผลผลิตได้ในราคาสูงขึ้น

ภายหลังจากที่กระทรวงพาณิชย์ได้ควบคุมการนำเข้าและกำหนดหลักเกณฑ์ผ่อนผันให้นำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองแล้ว ก็ได้ติดตามสถานการณ์พืชน้ำมันและน้ำมันพืชทั้งภายในและต่างประเทศมาโดยตลอด ปรากฏว่าสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยในปี 2525/26 ผลผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศลดลงประมาณร้อยละ 14 (ดูตารางที่ 1) ประกอบกับคาดว่าผลผลิตถั่วเหลืองของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตสำคัญของโลกในปี 2526/27 จะลดลงประมาณร้อยละ 20 (ดูตารางที่ 4) ซึ่งจะทำให้ราคาน้ำมันถั่วเหลืองในตลาดโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่โรงงานผู้ผลิตและผู้บริโภคน้ำมันพืชภายในประเทศ กระทรวงพาณิชย์จึงได้ทำหนังสือเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2526 ขอให้ยกเลิกการกำหนดปริมาณนำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองจนกว่าสถานการณ์ตลาดน้ำมันพืชกลับคืนสู่ปกติ แต่ยังคงให้มีหลักการกำหนดให้ผู้นำเข้าจะต้องได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ก่อนการนำเข้าต่อไป ทั้งนี้ เพื่อสามารถติดตามภาวะการตลาดและปริมาณการนำเข้าอย่างใกล้ชิด ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องควบคุมปริมาณการนำเข้าอีกก็จะสามารถดำเนินการได้ทันที สำหรับหลักการการอนุญาตให้นำเข้า เสนอให้เปลี่ยนแปลงเป็นการอนุญาตให้นำเข้าได้เฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ น้ำมันถั่วเหลืองเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของตนเองเท่านั้น โดยผู้นำเข้าจะต้องแสดงหลักฐานการตกลงซื้อเป็นเลตเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้มาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

จากข้อเสนอของกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าว คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจได้พิจารณาแล้วมีมติว่า มาตรการคุ้มคองของชาวไร่ด้วยการควบคุมการนำเข้าน้ำมันพืชทั้งหมดควรคงไว้ก่อน สำหรับน้ำมันถั่วเหลืองอนุมัติให้กระทรวงพาณิชย์ยกเลิกการกำหนดปริมาณการนำเข้า น้ำมันถั่วเหลือง แต่ยังคงควบคุมการนำเข้าเพื่อติดตามภาวะตลาดและปริมาณนำเข้าไว้ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2526 อนุมัติตามที่คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจเสนอ

กระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามา
ในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 31) พ.ศ. 2526 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2526 * ยกเลิกการควบคุม
การนำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองและหลักเกณฑ์ในการอนุญาตตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 19
(พ.ศ. 2526) และได้กำหนดให้นำน้ำมันถั่วเหลืองเป็นสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมการนำเข้าพร้อมกับ
กำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุญาตตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบไว้ในประกาศฉบับนี้

จากประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่ประกาศใช้ใหม่นี้เอง หากมีผู้ประสงค์จะนำเข
น้ำมันถั่วเหลือง และเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กล่าวคือเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้สินค้า
ดังกล่าวเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของตนเอง กระทรวงพาณิชย์ก็จะพิจารณาอนุญาตให้นำเข้าได้
หากผู้นำเข้าได้นำหลักฐานการซื้อขายเป็นเลตเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไฟโคมมาแสดง เพื่อขอ
อนุญาตนำเข้า กระทรวงพาณิชย์ได้อนุญาตให้นำน้ำมันถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักรเรื่อยมา
จนกระทั่งเดือนมีนาคม 2528 จึงไม่อนุญาตให้ผู้นำเข้าอีก เนื่องจากเห็นวาสถานการณ์น้ำมันพืช
ภายในประเทศกลับคืนสู่ภาวะปกติ

อย่างไรก็ตาม ต่อมากระทรวงพาณิชย์ได้รับการร้องเรียนจากโรงงานอุตสาหกรรม
บางรายว่า ไม่สามารถหาซื้อน้ำมันถั่วเหลืองภายในประเทศได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญห
ความเดือดร้อนดังกล่าว กรมการค้าต่างประเทศโดยความเห็นชอบของกระทรวงพาณิชย์ จึงได้
ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การอนุญาตให้นำน้ำมันถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร
ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2528 ** อนุญาตให้นำน้ำมันถั่วเหลืองเข้ามาได้เฉพาะโรงงานที่ใช้น้ำมัน
ถั่วเหลืองเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของตนเองเท่านั้น และจะต้องเป็นผู้ที่มีสต็อกน้ำมันถั่วเหลือง
คงเหลือสำหรับสนองการผลิตได้ไม่เกิน 2 เดือน สำหรับปริมาณที่จะอนุญาตให้นำเข้าแต่ละครั้ง
จะอนุญาตให้นำเข้าในปริมาณที่เพียงพอต่อการสนองการผลิตได้ไม่เกิน 2 เดือน ภายหลังจาก
ออกประกาศฉบับนี้ มีผู้ได้รับอนุญาตให้นำเข้าคือ บริษัทน้ำมันพืชห่ม จำกัด ปริมาณ 2,450 ตัน
หลังจากนั้น กระทรวงพาณิชย์ก็ไม่อนุญาตให้ผู้นำเข้าอีก เนื่องจากได้รับการคัดค้านจากกลุ่มโรงงาน
สกัดน้ำมันพืชซึ่งอ้างว่า ผลผลิตน้ำมันถั่วเหลืองในช่วงเวลาดังกล่าวไม่ขาดแคลนแต่ประการใด

* ดูเพิ่มเติมภาคผนวก หน้า 119-120

** ดูเพิ่มเติมภาคผนวก หน้า 121

สำหรับเมล็ดถั่วเหลือง นับตั้งแต่กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศควบคุมการนำเข้า เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2525 ก็ไม่เคยผ่อนผันให้ผู้ใดนำเข้า ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ เห็นว่าหากอนุญาตให้นำเข้าแล้วจะมีผลกระทบต่อราคาถั่วเหลืองที่ผลิตภายในประเทศ ในขณะเดียวกันก็มีการให้นำเข้าในรูปของน้ำมันถั่วเหลืองและกากถั่วเหลืองแล้ว

3. มาตรการควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลือง

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถจำหน่ายเมล็ดถั่วเหลือง ในราคาที่เป็นธรรมและคุ้มทุน แต่เนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองกว่าร้อยละ 60 ถูกนำเข้าโรงงาน สกัดน้ำมันพืช ซึ่งรายได้หลักของโรงงานสกัดน้ำมันพืชได้จากการขายกากถั่วเหลืองส่วนที่ได้จาก การขายน้ำมันถั่วเหลืองเป็นเพียงรายได้เสริม แต่นโยบายของรัฐบาลเปิดให้มีการนำเข้าน้ำมัน ถั่วเหลืองและกากถั่วเหลืองส่วนเมล็ดถั่วเหลืองไม่อนุญาตให้นำเข้า เป็นการบีบบังคับให้โรงงาน สกัดน้ำมันพืชต้องลดกำลังการผลิตเนื่องจากวัตถุดิบเมล็ดถั่วเหลืองในประเทศมีไม่เพียงพอ ในขณะเดียวกันโรงงานสกัดน้ำมันพืชก็ต้องขายน้ำมันถั่วเหลืองและกากถั่วเหลืองที่ผลิตได้แข่งขัน กับที่นำเข้าจากต่างประเทศในราคาที่ต่ำกว่า เป็นผลให้โรงงานไม่สามารถระบายน้ำมันถั่วเหลือง และกากถั่วเหลืองที่ผลิตได้ต้องประสบการขาดทุนจากการดำเนินงาน ทำให้โรงงานสกัดน้ำมันพืช ต้องหาทางลดต้นทุนการผลิตโดยการกดราคาซื้อเมล็ดถั่วเหลืองจากเกษตรกรซึ่งทำให้ราคา ที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าราคาเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด ประกอบกับในช่วงต้นปี 2527 มีการนำ กากถั่วเหลืองจากต่างประเทศเข้ามาปริมาณมาก โดยระหว่างเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม 2527 มีการนำกากถั่วเหลืองเข้ามาปริมาณ 134,634 ตัน มูลค่า 870 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2526 มีการนำเข้าเพียง 102,073 ตัน มูลค่า 591 ล้านบาท สาเหตุ เนื่องจากระดับราคากากถั่วเหลืองในตลาดโลกต่ำมาก คือ ราคาตลาดชิคาโกเดือนกันยายน 2527 กิโลกรัมละ 3.76 บาท เปรียบเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2526 กิโลกรัมละ 6.00 บาท เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับระดับราคาเมล็ดถั่วเหลืองที่เกษตรกรจะขายได้ในฤดูกาลผลิต ที่จะถึง และยังมีผลกระทบโดยตรงต่อราคาปาล์มซึ่งจะทำให้ราคาปาล์มต่ำต่ำส่งผลให้ชาว ประมงจำหน่ายปลาเปิดได้ในราคาต่ำไปด้วย กระทรวงพาณิชย์จึงได้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี ฝ่ายเศรษฐกิจเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2527 ขอให้มีการควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลือง โดยใน ทางปฏิบัติกระทรวงพาณิชย์จะได้ดำเนินการควบคุมปริมาณการนำเข้ากากถั่วเหลืองในปริมาณที่

เหมาะสม หากมีความจำเป็นก็จะกำหนดให้ผู้นำเข้ากากถั่วเหลืองมีภาระผูกพันกับการรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศชดเชยในอัตราส่วนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผลที่ได้รับจากการกำหนดปริมาณการนำเข้ากากถั่วเหลืองดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการปลูกถั่วเหลือง และให้ชาวไร่และชาวประมงจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรมและคุ้มทุน

คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจได้ประชุมกันพิจารณาข้อเสนอของกระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2527 เห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าวและได้นำเรื่องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัตินโยบายเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2527 ซึ่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้กากถั่วเหลืองเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าได้

กระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2527 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2527* กำหนดให้กากถั่วเหลืองเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าในราชอาณาจักร

หลังจากที่กระทรวงพาณิชย์ได้ควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลืองเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2527 เป็นต้นมา ได้มีการออกระเบียบและประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการอนุญาตให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักรหลายฉบับด้วยกัน ซึ่งจะได้อธิบายเหตุผลความจำเป็นในการกำหนดหลักเกณฑ์ดังนี้

กระทรวงพาณิชย์ได้ออกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการอนุญาตให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2527 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2527** กำหนดให้ผู้ประสงค์จะนำเข้ากากถั่วเหลืองจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับซื้อหรือจะซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศ โดยจะต้องแสดงหลักฐานการรับซื้อจากโรงงานสกัดน้ำมันพืชในประเทศต่อกรมการค้าต่างประเทศตามราคาที่ทางราชการกำหนดไม่เกินกิโลกรัมละ 7.90 บาท และจะอนุญาตให้นำเข้าในอัตราส่วน 2 ต่อ 1 โดยน้ำหนักของปริมาณที่รับซื้อหรือจะซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับผู้ประสงค์จะนำเข้ากากถั่วเหลืองตามระเบียบกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าว กรมการค้าต่างประเทศจึงได้ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การ

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 122

** ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 123

ผ่อนผันให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2527* กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ผู้ประสงค์จะนำเข้าต้องรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงจะอนุญาตให้นำเข้าได้ยกเว้นกรณีผู้นำเข้าได้ส่งซื้อกากถั่วเหลืองจากต่างประเทศไว้แล้ว ก่อนควบคุมการนำเข้าและสินค้าได้ส่งมาให้แล้วแต่อยู่ระหว่างเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จึงจะผ่อนผันให้ผู้นำเข้าดังกล่าวทำหน้าที่รับรองไว้ต่อกรมการค้าต่างประเทศว่าจะรับซื้อกากถั่วเหลืองในประเทศในภายหลัง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเนื่องจากไม่สามารถหาซื้อกากถั่วเหลืองในประเทศได้ทันกำหนดวันสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร สำหรับผู้ประสงค์จะนำเข้าซึ่งอยู่นอกเหนือกรณียกเว้นดังกล่าวจะต้องแสดงหลักฐานการรับซื้อกากถั่วเหลืองซึ่งให้แก่ ใบเสร็จรับเงินต่อกรมการค้าต่างประเทศ จึงจะออกใบอนุญาตให้นำเข้าได้

ต่อมาได้ปรากฏข่าวลือในวงการผู้นำเข้าว่า มีผู้นำเข้ากับโรงงานสกัดน้ำมันพืช บางรายได้ซื้อขายใบเสร็จรับเงินโดยไม่มีการซื้อขายกากถั่วเหลืองกันจริง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กรมการค้าต่างประเทศโดยอนุมัติของกระทรวงพาณิชย์ จึงได้ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การผ่อนผันให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2528** กำหนดมาตรการให้โรงงานสกัดน้ำมันพืชและผู้นำเข้าปฏิบัติดังนี้ คือ โรงงานสกัดน้ำมันพืชทุกรายต้องรายงานปริมาณเมล็ดถั่วเหลืองที่ซื้อจากเกษตรกรพร้อมแสดงหลักฐานที่แสดงว่าได้รับซื้อดังกล่าวต่อกรมการค้าต่างประเทศตั้งแต่เดือนตุลาคม 2527 และให้ส่งรายงานประจำเดือนเกี่ยวกับปริมาณเมล็ดถั่วเหลืองที่ใช้ในการสกัดน้ำมันพืชพร้อมแสดงหลักฐานการรับซื้อเมล็ดถั่วเหลืองต่อกรมการค้าต่างประเทศ สำหรับผู้ขอนำเข้าให้แสดงหลักฐานใบเสร็จรับเงินพร้อมเอกสารแสดงการส่งมอบหรือรับมอบกากถั่วเหลืองจากโรงงานสกัดน้ำมันพืช หรือใบเรียกให้ชำระเงินค่ากากถั่วเหลือง หรือเอกสารทางบัญชีแสดงการชำระเงินให้กับโรงงานสกัดน้ำมันพืชแสดงต่อกรมการค้าต่างประเทศเพื่อประกอบการขออนุญาตนำเข้า

กรมการค้าต่างประเทศได้อนุญาตให้นำเข้ากากถั่วเหลืองตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดเรื่อยมาจนถึงปีการผลิต 2527/28 จึงได้ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การผ่อนผันให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 20 กันยายน 2528 ***

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 124-125

** ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 126-127

*** ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 128

กำหนดให้ผู้ขออนุญาตนำเข้ากากถั่วเหลืองในปีการผลิต 2528/29 ต้องแสดงหลักฐานการรับซื้อกากถั่วเหลืองในปีการผลิต 2528/29 คือใบเสร็จรับเงินที่โรงงานสกัดน้ำมันพืชออกให้ตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน 2528 ถึง 31 สิงหาคม 2529 ซึ่งมีผลให้ใบเสร็จรับเงินที่ได้ออกให้ก่อน วันที่ 1 กันยายน 2528 ไม่สามารถนำมาขออนุญาตได้อีกต่อไป

เนื่องจากได้เริ่มปีการผลิต 2528/29 กรมการค้าภายในจึงได้จัดประชุม เรื่อง การพิจารณาสถานการณ์ตลาดและราคาถั่วเหลืองปี 2528/29 เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2528 โดยได้เชิญหน่วยราชการและส่วนเอกชนที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณา ซึ่งสรุปได้ว่าการพิจารณาตัวเลขเบื้องต้นถึงผลผลิตถั่วเหลือง ผลผลิตกาก ความต้องการใช้กากในประเทศแล้ว จึงกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศ 3 ส่วน จึงมีสิทธินำเข้ากากถั่วเหลืองจากต่างประเทศ 4 ส่วน กรมการค้าภายในจึงได้แจ้งเรื่องให้กรมการค้าต่างประเทศดำเนินการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบต่อไป กรมการค้าต่างประเทศจึงได้เสนอกระทรวงพาณิชย์ออกกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการอนุญาตให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2528* ยกเลิกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ฉบับลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2527 และได้กำหนดอัตราส่วนการอนุญาตนำเข้ากากถั่วเหลืองเสียใหม่ โดยจะอนุญาตให้นำเข้าในอัตราส่วน 4 ต่อ 3 โดยน้ำหนักของปริมาณการรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศสำหรับฤดูกาลผลิตใหม่

กรมการค้าต่างประเทศจึงได้ดำเนินการอนุญาตให้นำเข้ากากถั่วเหลือง โดยจะอนุญาตให้นำเข้า 4 ส่วน หากผู้นำเข้าแสดงหลักฐานการรับซื้อกากถั่วเหลืองจากโรงงานสกัดน้ำมันพืชในประเทศ 3 ส่วน เรื่อยมา จนกระทั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ 31 มีนาคม 2529 แจ้งว่าคณะกรรมการส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายถั่วเหลือง ได้มีมติแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาหามาตรการแก้ไขปัญหากากถั่วเหลืองขาดแคลนซึ่งคณะทำงานดังกล่าวประกอบด้วยผู้แทนฝ่ายเอกชนและรัฐบาล โดยคณะทำงานเห็นควรรีให้คงมาตรการนำเข้ากากถั่วเหลืองที่ใช้อยู่อีกระยะหนึ่ง แต่ให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติโดยกำหนดอัตราส่วน

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 129-130

แต่ละครั้งให้มีผลใช้บังคับเพียง 6 เดือน แทนที่จะเป็น 12 เดือน และควรกำหนดระยะเวลา นำเข้าสำหรับใบอนุญาตที่ออกให้แล้ว นอกจากนี้ยังเสนอให้มีการรวมกลุ่มกันนำเข้ากากถั่วเหลือง จากต่างประเทศ และหากกากถั่วเหลืองภายในประเทศในช่วงใดมีไม่เพียงพอก็ควรที่จะมีการ อนุญาตให้นำเข้าก่อนได้โดยให้ซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศภายหลัง

จากข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์จึงได้ ทำการปรับปรุงระเบียบที่ใช้อยู่ โดยออกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการอนุญาตให้นำกาก ถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2529 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2529* ยกเลิกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และกำหนดให้ผู้ประสงค์จะนำเข้า ต้องรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศตามอัตราส่วนที่กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์กำหนด โดยจะประกาศอัตราส่วนการรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศดังกล่าวใน ระหว่างเดือนมีนาคมถึงสิงหาคมช่วงหนึ่ง และระหว่างเดือนกันยายนถึงกุมภาพันธ์อีกช่วงหนึ่ง ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะอนุญาตให้นำเข้าได้ก่อน โดยผู้นำเข้า จะต้องรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศในภายหลังตามเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้ จากระเบียบ กระทรวงพาณิชย์ฉบับนี้ กรมการค้าต่างประเทศจึงได้ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การอนุญาตให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2529** กำหนด อัตราส่วนให้นำเข้า 4 ต่อ 3 ของการรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศซึ่งเป็นอัตราส่วนเดิม สำหรับปีการผลิต 2528/29 สำหรับอายุใบอนุญาตให้นำเข้ากากถั่วเหลืองมีกำหนดไม่เกิน 3 เดือน

ต่อมาเมื่อเริ่มเข้าสู่ปีการผลิต 2529/30 กรมการค้าภายในได้จัดประชุม ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าในปีการผลิต 2529/30 จะมีผลผลิต เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้การผลิตกากถั่วเหลืองในประเทศมากขึ้นด้วย จึงกำหนดอัตราส่วนการ นำเข้าต่อการรับซื้อภายในประเทศตลอดปีการผลิต 2529/30 เท่ากับ 3 ต่อ 2 โดยในช่วงแรก ให้กำหนดอัตราส่วนการนำเข้าต่อการรับซื้อกากถั่วเหลืองภายในประเทศเท่ากับ 1 ต่อ 1 และช่วง 2

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 131-132

** ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 133

ให้กำหนดอัตราส่วนการนำเข้าต่อการรับซื้อภายใน 1.8 ต่อ 1 กรมการค้าต่างประเทศโดยความเห็นชอบของกระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง การอนุญาตให้นำกากถั่วเหลืองเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2529* กำหนดให้ผู้ประสงค์จะนำเข้าระหว่างเดือนกันยายน 2529 ถึงกุมภาพันธ์ 2530 แสดงหลักฐานการรับซื้อกากถั่วเหลืองที่โรงงานสกัดน้ำมันพืชในประเทศออกให้ระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2529 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2530 โดยจะพิจารณาอนุญาตให้นำเข้าในอัตราส่วน 1 ต่อ 1 โดยน้ำหนักของปริมาณกากถั่วเหลืองที่รับซื้อภายในประเทศ และจะอนุญาตให้นำเข้ารวมไม่เกิน 120,000 ตัน

จากระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาตให้นำเข้ากากถั่วเหลืองจากต่างประเทศตั้งแต่เริ่มควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลืองเป็นต้นมาถึงสิ้นปี 2529 รวม 8 ฉบับที่กล่าวมา พอกล่าวได้ว่ามาตรการควบคุมการนำเข้ากากถั่วเหลืองของกระทรวงพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์ที่จะยกระดับราคาเมล็ดถั่วเหลืองภายในประเทศให้สูงขึ้นโดยการจำกัดปริมาณการนำเข้ากากถั่วเหลืองจากต่างประเทศให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการใช้ในการเลี้ยงสัตว์ในแต่ละปี โดยกำหนดให้ผู้ประสงค์จะนำเข้ากากถั่วเหลืองจากต่างประเทศต้องรับซื้อกากถั่วเหลืองจากโรงงานสกัดน้ำมันพืชในประเทศเสียก่อน

สำหรับปริมาณกากถั่วเหลืองที่จะอนุญาตให้นำเข้าจากต่างประเทศในแต่ละปี การผลิตจะมากน้อยเพียงใด หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดประชุมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการค้าภายใน โดยเชิญผู้แทนจากส่วนราชการและฝ่ายเอกชนซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศ ผู้แทนศูนย์รักษาระดับราคาสินค้าเกษตร ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนโรงงานสกัดน้ำมันพืช ผู้แทนสมาคมอาหารสัตว์ไทย ผู้แทนโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งจะได้แสดงให้เห็นวิธีการคำนวณอัตราส่วนในแต่ละปีการผลิตในรูปภาพที่ 5

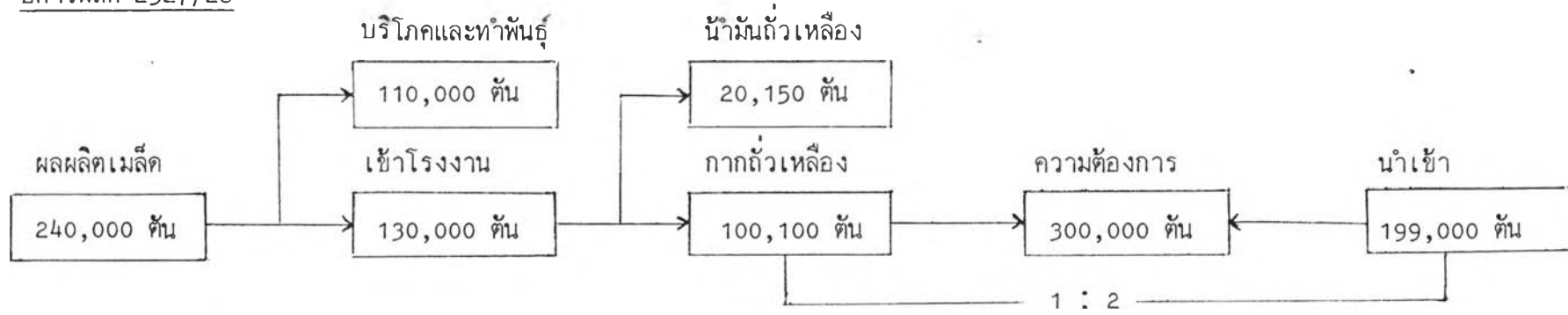
* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก หน้า 134-135

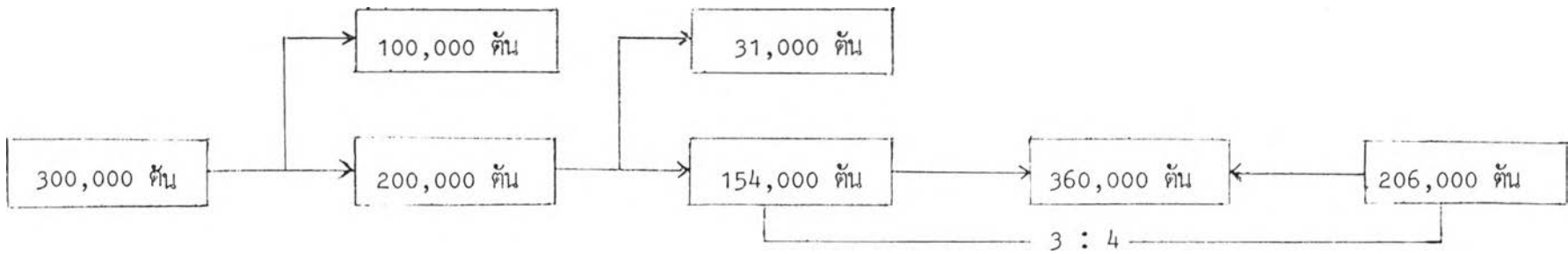
รูปภาพที่ 5

การคำนวณอัตราส่วนการนำเข้ากากถั่วเหลืองในเซตลับปี

ปีการผลิต 2527/28

ปีการผลิต 2528/29

ปีการผลิต 2529/30

